Teknologiateollisuus

Teknologiateollisuus kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto **HE 99/2024 vp hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta.**

Teknologiateollisuus edustaa Suomen teknologiateollisuutta kattaen viisi toimialaa ja 1800 jäsenyritystä. Suomen suurimpana valmistavan teollisuuden edunvalvojana Teknologiateollisuus on merkittävä hiilirajamekanismin piiriin kuuluvien raaka-aineiden, kuten teräksen ja alumiinin loppukäyttäjä. Teknologia-alan yrityksillä on usein erittäin pitkät toimitusketjut, jotka ulottuvat useisiin maihin maailmanlaajuisesti.

Hiilirajamekanismin lyhyen raportointivaiheen aikana toiminnasta on saatu alustavia arvioita suoraan sitä koskevilta yrityksiltä. Hiilirajamekanismin täytäntöönpanosäädöksen mukaan yritysten on laskettava ja raportoitava hiilirajamekanismin piirissä olevien tuotteiden tuonnin yhteydessä huomioidut hiilidioksidipäästöt. Todelliset päästötiedot hiilirajamekanismin tuotteista kerätään kolmansissa maissa valmistavien teollisuuslaitosten toimittajilta**. Osa mekanismin piirissä olevista yrityksistä on raportoinut tiedonsaantivaikeuksista. Tiedonsaantiongelmien ratkaisemiseksi tulee mahdollistaa päästöjen oletusarvojen käyttö jatkossakin. Nämä arvot tulisi asettaa selkeästi todellisia päästöjä korkeammalle, jotta pitkissä alihankintaketjuissa hiilidioksidipäästöjen laskenta ja -hallinta olisi kannustavaa.**

Useimmissa tapauksissa kolmansien maiden toimijat eivät halua tai kykene jakamaan todellisia päästötietoja seuraavista syistä:

1. Toimittajilla on vaikeuksia ymmärtää, mitä tiettyjä tietoelementtejä heidän pitäisi paljastaa.

2. Toimittajat ovat usein täysin perehtymättömiä CBAM-lainsäädäntöön ja heillä on vaikeuksia ymmärtää, miksi heidän pitäisi antaa pyydetyt tiedot.

3. Pienemmillä toimittajilla ei ole materiaalisia resursseja luotettavien päästöjen seuranta- ja raportointijärjestelmien toteuttamiseen.

4. Toimittajilla, jotka ovat vähemmän riippuvaisia Euroopan markkinoista, on vähän kannustimia tehdä tarvittavia investointeja luotettavien päästöjen seuranta- ja raportointijärjestelmien perustamiseksi.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

On myös otettava huomioon, että toimittajien vaihtaminen silloin, kun nykyiset toimittajat eivät kykene tai halua toimittaa todellisia päästötietoja, voi olla ongelmallista. Teollisuutemme tarvitsee usein erittäin erikoistuneita teräs- ja alumiinituotteita täyttääkseen teollisuussovellusten vaatimukset. Jos jokin tuote on erikoistuotteena vain yhden toimittajan varassa, joka kieltäytyy päästötietojen luovuttamisesta, olisi perusteltua pohtia poikkeusmenettelykeinoja, mutta jatkokehityksessä täytyy huomioida tasapuolinen toimintaympäristö.

Komission tulisi luoda WTO-sääntöjä noudattava korvausmekanismi niille eurooppalaisille yrityksille, jotka yllämainitusta tilanteessa raportoinnin yhteydessä pystyvät osoittamaan toteen ulkopuolisista toimijoista johtuvat raportointivaikeudet.

Hiilirajamekanismin tiedonsaantivaikeudet otettava EU:n kauppapolitiikan agendalle osana tulevan komission työohjelmaa

EU:n strategisen autonomian ja uusien kumppanuuksien rakentamisessa tulee huomioida kumppanuuksien rajallisuus, mutta siitä huolimatta kehittää Global Gateway-instrumenttia tukemaan alihankintaketjujen sujuvamman toimivuuden takaamiseksi. Hiilirajasääntelyä on valmisteilla jo mm. Turkissa. EU:n kilpailukyvyn varmistamiseksi Pohjois-Amerikan ja Australian markkinoita on pyrittävä integroimaan mukaan samanlaisen hiilirajamekanismikäytännön luomiseen.

Hiilirajamekanismin täytäntöönpanosäädöksen raportointivelvollisuudet kumuloituvat muiden hiljattain hyväksyttyjen EU-lainsäädännön vaatimusten kanssa, kuten yritystoiminnan kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta. Raportoinnin yksinkertaistamiseksi **hiilirajamekanismin vaatimat tiedot tulisi olla yhteensopivia kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) ja yritysvastuudirektiivin (CSDDD) vaatimusten kanssa.**

Teknologiateollisuus kehottaa Suomea ennakkovaikuttamaan komissioon, jotta päällekkäinen sääntely kevenisi vihreän siirtymän raportointivelvoitteiden osalta. Uuden sääntelyn sijaan olemassa olevaa sääntelyä tulee arvioida uudelleen kilpailukykytekijät paremmin huomioiden. Kokonaisvaltaisen sääntelytaakan vähentäminen on olennaista, jotta Euroopan teknologiateollisuuden kilpailukyky voidaan palauttaa ja yritykset voivat toimittaa teknologisia ratkaisuja, jotka ajavat kohti nettonollapäästöjä.

Yritykset voivat hyötyä hiilirajamekanismin siirtymävaiheessa joustavuudesta vain rajoitetun ajan päästöjen laskentamenetelmän suhteen. Yritykset pystyivät käyttää komission saataville asettamia "oletusarvoja" päästöjen laskemiseen 31.7.2024 asti. Sen jälkeen oletusarvojen käyttöä rajoitetaan huomattavasti, ja yritykset voivat käyttää niitä vain enintään 20 %:iin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen viidennen artiklan mukaisesti. Komission tulee sallia oletusarvojen käyttö ilman rajoituksia hiilirajamekanismin siirtymäkauden loppuun asti.

Teknologiateollisuus muistuttaa, että tietoja määristä, CN-koodeista ja alkuperämaasta on yleensä jo raportoitu osana normaaleja tullimuodollisuuksia (kaikille EU:hun tuoduille tuotteille, ei vain hiilirajamekanismin tuotteille). Kaksinkertaista raportointia on purettava myös yhteistyössä eurooppalaisten tulliviranomaisten kanssa. Komission tulisi velvoittaa kansallisten toimivaltaisten viranomaiset esitäyttämään hiilirajamekanismin raportit, sisältäen tiedot CN-koodeista, määristä ja alkuperämaasta, perustuen jo saatavilla oleviin tullitietoihin, jotka yritykset ovat toimittaneet tulliviranomaisille tuonnin yhteydessä.

De minimis-arvoraja ja vaikutustenarviointi

Komission tulisi myös nostaa mekanismin de minimis -arvorajaa. Teknologiateollisuuden jäsenemme ovat raportoineet, että 150 euron de minimis -arvoraja on liian alhainen. Monissa tapauksissa yritykset joutuvat raportoimaan lähetyksistä, joiden päästöt ovat hyvin alhaiset, mutta, jotka silti ylittävät arvorajan. Näissä tapauksissa raportoinnista aiheutuvat hallinnolliset kustannukset eivät ole perusteltuja ottaen huomioon tällaisten lähetysten hyvin vähäinen ilmastovaikutus.

Edellytämme perusteellista vaikutustenarviointia EU:n valmiudesta siirtyä hiilirajamekanismin täysimääräiseen soveltamiseen ennen siirtymäkauden päättymistä.

Hiilirajamekanismin soveltamisalan muutokset tulevaisuudessa

Haluamme kiinnittää jo tässä vaiheessa huomiota Euroopan komission tarkasteluun mahdollisen mekanismin soveltamisalan laajentamisen osalta.

Soveltamisalan laajentamisen täytyy perustua toimijoilta saatuihin kokemuksiin sekä erittäin perusteelliseen vaikutustenarviointiin, jossa huomioidaan eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykytekijät ja globaalit markkinat.
Vaikutusarvioinnissa tulee käsitellä myös hiilirajamekanismin vaikutusta inflaatioon, sekä investointien suuntautumiseen EU:n alueelle tai EU-markkinoilta ulos lähteville hintatason noustessa.

Toivomme, että hiilirajamekanismin positiivinen potentiaali ymmärretään, ja siinä nähdään mahdollisuuksia EU:n sisämarkkinoiden ja resurssiomavaraisuuden kehittymiselle. EU:n tulee pyrkiä ennakoimaan hiilen hinnoittelun markkinamuutoksia ja reagoimaan sen mukaisesti.